

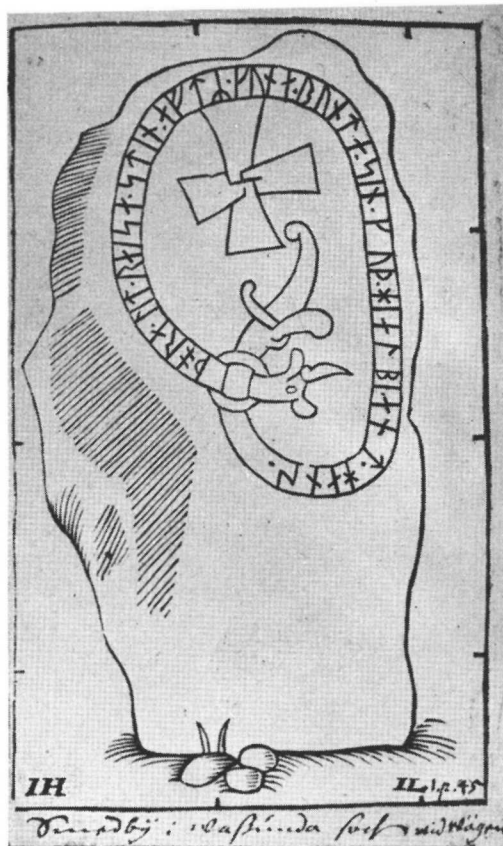

Fig. 183. U 465. Smedby, Vassunda sn. Efter B 330.

Inskrift (enligt B 330):

pora · **lit** · **ra**isa · **stin** · **aftr** · **kuna** · **bunta** · **sin** · **ku**p · **hialbi** · **ant** · **hans** ·

Pora let ræisa stæin æftir Gunna, bonda sinn. Guð hialpi and hans.

»Tora lät resa stenen efter Gunne, sin man. Gud hjälpe hans ande.»

Till läsningen: Bureus' läsning (Fa 6) överensstämmer fullständigt med B 330.

Om namnet *Gunni* se Sö 188. Namnet *Pora* (*Tora*) förekommer även i föregående inskrift (U 464). Huruvida det är samma person som avses kan ej avgöras.

466. Tibble, Vassunda sn.

Pl. 83, 85.

Litteratur: B 331, L 2006. J. Bureus, Fa 6 s. 45 n:r 31 (Bureus' egen uppteckning), Fa 5 n:r 425, Fa 10: 2 n:r 122; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 186; UFT h. 1 (1871), s. 76; E. Brate, Anteckningar 1923 (ATA).

Äldre avbildningar: Bureus, teckning (i Fa 10: 2); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 331); Brate foto 1923 (ATA).

Runstenen står 7 m. SÖ om landsvägen Knivsta—Skålsta, omkr. 700 m. ÖNÖ om Tibble, vid norra kanten av en bergbacke, på vilken även U 467 är rest. Den ristade sidan vänder mot landsvägen. Den restes här år 1940.

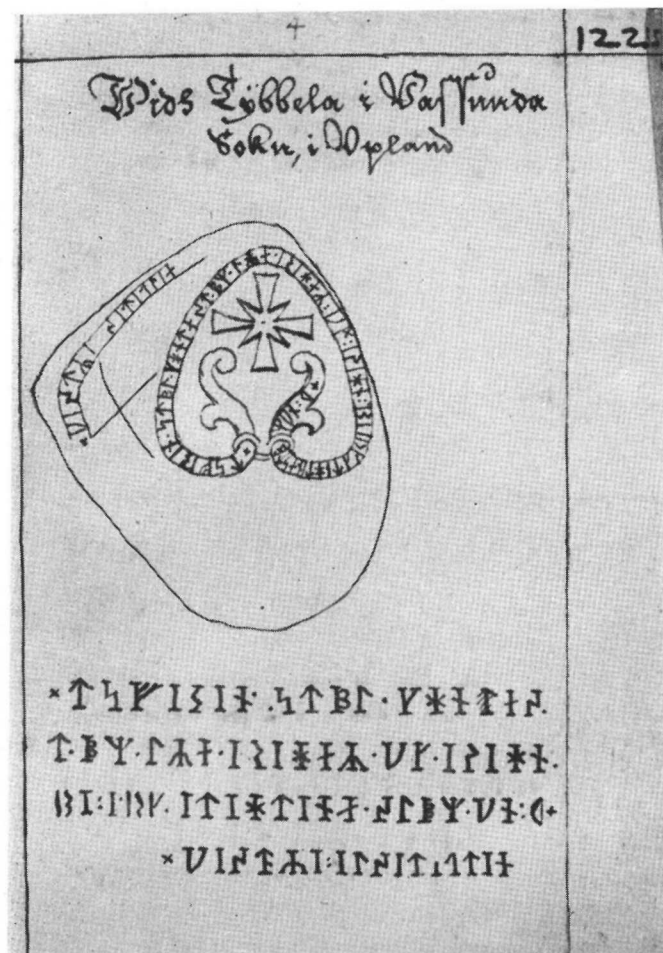

Fig. 184. U 466. Tibble, Vassunda sn. Efter teckning av Bureus.

Fig. 185. U 466. Tibble, Vassunda sn. Efter B 331.

Runstenen omtalas av Bureus, som antecknat dess inskrift den 27 juni 1594, såsom stående »I Tybbela Gärde i Wassunda S.» (F a 6), »Vidh Tybbela i Vassunda Sohn, i Vpland» (F a 10: 2). Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har påskriften: »Tible gärde i Vassunda» (B 331: »Tible Gärde», L 2006: »Tible»). Säkerligen har stenen funnits på samma plats som nu. Den var länge försvunnen men återfanns år 1923, liggande med runsidan uppåt och mossbelupen.

Gråsten. Höjd 1,80 m., största bredd 1,75 m. Ristningen är ytterst ojämn, med delvis breda, grunda linjer, delvis smala. Den är tydligen en imitation av en runsten, utförd av en föga van och runkunnig man. Korset i mitten är ganska oredigt; det är uppenbart, att ristaren här totalt har misslyckats. Bättre har han utan tvivel lyckats med runslingan och runorna, fastän även här många detaljer röja diletanten.

Inskriften ger ingen språklig mening. Huruvida ristaren icke kunnat eller icke velat använda runorna för ett verkligt meddelande, är ovisst. Runstenarna ha ju haft en mycket bestämd och mycket begränsad uppgift, att utgöra minnesvårdar över avlidna fränder. Då vår ristare icke har haft något sådant uppdrag, har han helt enkelt icke haft något att meddela. Och det har därför fallit honom naturligt att använda runorna som ren dekoration på den runsten, som han för nöjes skull har huggit.

Möjligen har han närmast velat efterbilda en runristning av Torbjörn. Härpå tyder bl. a., att han använder » vid inskriftens början och slut, men för övrigt : som skiljetecken mellan run-

följderna. I så fall skulle man möjligen kunna ifrågasätta, att hans början **tsfirnst** imiterar första namnet på U 467 **tafeistr**. Strax därpå faller han in i runraden och återger följden **stbl** och **khniastbmlr**. Mot slutet kommer ännu en gång **slbm**. I allmänhet äro runorna tydliga, men ibland oklara. Efter fjärde runan står sålunda ett tecken, som kan uppfattas antingen som ett omvänt **r** eller som **si**. Upp- och nedvänt **u** förekommer ett par gånger. Utmed v. kanten av stenen finnes en följd av runor mellan enkla ramlinjer.

Joh. Bureus har i sin samling upptagit U 466, liksom U 370 och U 427, i »Monumentorum Tomus Eorum, quorum literæ sunt adhuc ignoratæ».

E. Brate anser, att inskriften längs stenens vänstra kant måste vara att utläsa: **uistai : risitiitia**, d. v. s. *Viseti risti stin* »Visäte ristade stenen». F. ö. skulle inskriften utgöra en lönnskrift, »utförd i avsikt att sätta läsarens skarpsinne på prov, som överstiga vår tids förmåga». »1—6 **isfirn** kan vara mansnamnet fsv. *Æsbærn* med **f** för **b** ... Måhända kan i 7—8 **st** förmodas en återstod av 'reste', såsom den förekommit i en eller annan inskrift, och i 9—11 **blk** en omställd förkortning av ordet *kumbl* 'minnesvård', efter vars **k** för att än mer förvilla återstoden av runraden: 12—21 **hniastbmlr** inskjutits.»

467. Tibble, Vassunda sn.

Pl. 83, 85.

Litteratur: Handlingar i ATA 1937—40.

Runstenen påträffades våren 1937 vid plöjning av en träda, omkr. 400 m. Ö om Tibble gård och omkr. 20 m. S om vägen Tibble—Skottsilla. Den låg kullfallen med den ristade sidan nedåt och baksidan ungefär i höjd med markytan. Stenen sprängdes sönder med dynamit, och först när bitarna plockades upp, upptäcktes, att det varit en runsten. Saken anmäldes till Upplands Fornminnesförening och därifrån till Riksantikvarieämbetet. Bitarna, som voro till antalet mer än 100, lades tillsvidare upp i ett dike vid vägen intill fyndplatsen. På grund av runstenens mycket söndersplittrade skick blev hopsättningen ett svårt och krävande arbete. Det utfördes år 1940 av konservatorn vid Statens Historiska Museum G. Olson. Bitarna flyttades till en omkr. 300 m. längre österut belägen stenkulle, där hoppassningen verkställdes. Det visade sig, att ett stort antal delar fattades, även sådana med ristning eller inskrift. Trots efterforskningar kunde de ej anträffas. Delvis hade de måhända smulats sönder i småskärvor, delvis ej tillvaratagits. Alla bitar, som passade samman, hopfogades med stenkitt. Sedan därefter de olika delarnas inbördes läge klarlagts, utlades de på ett plant underlag i sina rätta placeringar, varefter en form förfärdigades, som omfattade hela stenen. I de felande delarna göts cement, och sedan det hela hårdnat, togs formen bort och cementen höggs till en så naturlig form som möjligt. Stenen restes därpå på en förut iordningställd frostfri grund, vid vilken den göts fast.

Stenen står nu omkr. 750 m. ÖNÖ om Tibble, 15 m. SÖ om landsvägen Knivsta—Skottsilla—Tibble, i östra delen av stenbacken och 20 m. ÖNÖ om U 466. Ristningsytan är vänd mot vägen.

Grå granit. Höjd 2,30 m., bredd 1 m. Ristningsytan har varit ganska slät. Ristaren har huggit jämförelsevis smala ristningslinjer.

Inskrift:

× **tafeist** - ... - **sa stein** · **penn** ... **in** ... **a** : **kup** : **hi** - - **bi** : **at** : - - **ns** : **purbiurn** : **risti**

Tafeist[r] ... [ræi]sa stein penn[a] ... Guð hialpi and [ha]ns. Þorbiorn risti.

»Tavest ... resa denna sten ... Gud hjälpe hans ande. Torbjörn ristade.»